

ਸਮਾਜਿਕ ਸਿੱਖਿਆ

ਬ੍ਰੇਣੀ- ਨੌਵੀਂ

ਸਮੇਸਟਰ - I

ਸਮਾਂ - 2:30 ਘੰਟੇ

ਕੁੱਲ ਅੰਕ - 80

ਆਂਤਰਿਕ ਮੁਲਾਂਕਣ - 25

ਲਿਖਤੀ ਪੇਪਰ-55

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਦੀ ਰੂਪ ਰੇਖਾ:

ਭੂਗੋਲ

ਅੰਕ=16

1. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ: 1 ਤੋਂ 3, ਇੱਕ-ਇੱਕ ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਜਾਂ ਇੱਕ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। 1×3=3
2. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ: 4, 3 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ 50-60 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। 3×1=3
3. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ: 5, 6 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ 125-130 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ 100% ਅੰਦਰੂਨੀ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। 6×1=6
4. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ: 6 ਨਕਸ਼ਾ ਸਬੰਧੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ 4 ਸਥਾਨ ਭਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ। 4×1=4

ਨੋਟ:- ਨੇਤਰਹੀਨ ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀ ਨਕਸ਼ਾ ਭਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸਬੰਧਤ ਕੇਦਰਾਂ/ਸਥਾਨਾਂ ਜਾਂ ਵਸਤਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀ ਸਪਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਿਖਣਗੇ। 4×1=4

ਇਤਿਹਾਸ

ਅੰਕ=15

5. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ: 7 ਤੋਂ 9 ਇੱਕ-ਇੱਕ ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸਦਾ ਉੱਤਰ ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਜਾਂ ਇੱਕ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। 1×3=3
6. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ: 10 ਅਤੇ 11 ਤਿੰਨ-ਤਿੰਨ ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਹੋਣਗੇ, ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ 50-60 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। 3×2=6
7. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ: 12, 6 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸਦਾ ਉੱਤਰ 125-130 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ 100% ਅੰਦਰੂਨੀ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। 6×1=6

ਅਰਥ ਸ਼ਾਸਤਰ

ਅੰਕ=12

8. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ: 13 ਤੋਂ 15 ਤੱਕ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸਦਾ ਉੱਤਰ ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਜਾਂ ਇੱਕ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। 1×3=3
9. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ: 16 ਅਤੇ 18 ਤਿੰਨ-ਤਿੰਨ ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਹੋਣਗੇ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ 50-60 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। 3×3=9

ਨਾਗਰਿਕ ਸ਼ਾਸਤਰ

ਅੰਕ=12

10. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ: 19 ਤੋਂ 21 ਇੱਕ-ਇੱਕ ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸਦਾ ਉੱਤਰ ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਜਾਂ ਇੱਕ ਲਾਈਨ

ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

1×3=3

11. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ: 22 ਅਤੇ 24 ਤਿੰਨ-ਤਿੰਨ ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਹੋਣਗੇ, ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ 50-60 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

3×3=9

ਸਮਾਜਿਕ ਸਿੱਖਿਆ

ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨੌਵੀਂ

ਪਾਠ-ਕ੍ਰਮ ਸਮੇਸਟਰ-I

ਸਮਾਂ : 2.30 ਘੰਟੇ

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 80

ਲਿਖਤੀ ਪੇਪਰ : 55

ਆਂਤਰਿਕ ਮੁਲਾਂਕਣ : 25

ਭਾਗ-(ੳ)

(ਭੂਗੋਲ)

ਮਨੁੱਖ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨ :

16 ਅੰਕ

- ਵਾਤਾਵਰਨ : ਵਾਯੂਮੰਡਲ, ਥਲ ਮੰਡਲ, ਜਲ-ਮੰਡਲ, ਜੀਵ-ਮੰਡਲ, ਵਾਤਾਵਰਨ ਸਮੁੱਚੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਵਾਤਾਵਰਨ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਉਚੇਚੀ ਥਾਂ।
- ਥਲ-ਮੰਡਲ, ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਦਾ ਬਦਲਦਾ ਸਰੂਪ, ਬਾਹਰੀ ਕਿਰਿਆਵਾਂ, ਛਿੱਜਣ, ਕ੍ਰਮ ਸਥਾਪਨ ਦੇ ਕਾਰਕ, ਵਗਦਾ ਪਾਣੀ, ਭੂਮੀਗਤ ਜਲ, ਗਲੇਸ਼ੀਅਰ, ਹਿਮ-ਨਦੀ, ਪੌਣਾਂ, ਲਹਿਰਾਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਕਿਰਿਆਵਾਂ, ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਦੀ ਹਿਲ-ਜੁਲ, ਜਵਾਲਾਮੁਖੀ ਅਤੇ ਭੂਚਾਲ।
- ਆਵਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ : ਆਵਤਾਂ-ਕੁਦਰਤੀ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖ ਦੁਆਰਾ, ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਬਚਾਓ।

ਭਾਗ (ਅ)

(ਅਰਥ ਸ਼ਾਸਤਰ)

ਅੰਕ : 12

ਯੂਨਿਟ 1 ਮੁਢਲੀਆਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ (ਕੇਵਲ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਸਹਿਤ ਅਰਥ)

1. ਉਪਯੋਗਤਾ	11. ਬਾਜ਼ਾਰ
2. ਵਸਤਾਂ	12. ਸੰਤੁਲਨ (Equilibrium)
3. ਧਨ	13. ਪੂਰਣ ਮੁਕਾਬਲਾ
4. ਮੁਦਰਾ	14. ਏਕਾਅਧਿਕਾਰ
5. ਮੰਗ	15. ਆਰਥਿਕ ਕਿਰਿਆਵਾਂ
6. ਪੂਰਤੀ	16. ਅਨਾਰਥਿਕ ਕਿਰਿਆਵਾਂ

7. ਕੀਮਤ	17. ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ ਸਾਧਨ :
	(ੳ) ਭੂਮੀ (ਅ) ਕਿਰਤ (ੲ) ਪੂੰਜੀ ਅਤੇ (ਸ) ਲਾਭ
8. ਲਾਗਤ (ਫ਼ਰਤਵ)	18. ਸਾਧਨ ਕੀਮਤਾਂ :
9. ਆਮਦਨ (Revenue)	(ੳ) ਲਗਾਨ (ਅ) ਮਜ਼ਦੂਰੀ (ੲ) ਵਿਆਜ ਅਤੇ (ਸ) ਲਾਭ
10. ਫਰਮ	

ਭਾਗ (ੲ)

ਇਤਿਹਾਸ

ਅੰਕ : 16

- ਇਕਾਈ-1 ਪੂਰਵ-ਇਤਿਹਾਸ (ਜਾਣ-ਪਹਿਚਾਣ), ਕਾਂਸਾ ਯੁੱਗ ਦੀਆਂ ਸੱਭਿਅਤਾਵਾਂ : ਮੈਸੋਪਟਾਮੀਆਂ, ਮਿਸਰ, ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਚੀਨ ਸੱਭਿਅਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ।
- ਇਕਾਈ-2 ਮੁਢਲੇ ਲੋਹ-ਯੁੱਗ ਦੀਆਂ ਸੱਭਿਅਤਾਵਾਂ : ਭਾਰਤ, ਚੀਨ, ਯੂਨਾਨ ਅਤੇ ਰੋਮਨ ਸੱਭਿਅਤਾਵਾਂ।
- ਇਕਾਈ-3 ਮੱਧ-ਕਾਲੀਨ ਸੰਸਾਰ :
- (ੳ) ਯੂਰਪ, ਸਾਮੰਤਵਾਦ, ਚਰਚ ਦਾ ਸਥਾਨ, ਵਣਜ ਅਤੇ ਵਪਾਰ, ਕਸਬਿਆਂ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦਾ ਉਥਾਨ, ਦੁਸ਼ਮਣੀਆਂ ਅਤੇ ਟਕਰਾਓ, ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨ।
 - (ਅ) ਅਰਥ ਸੱਭਿਅਤਾ : ਇਸਲਾਮ ਦਾ ਉਦੈ, ਅਰਬ ਸਾਮਰਾਜ, ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਪ੍ਰਬੰਧ, ਵਣਜ ਅਤੇ ਵਪਾਰ, ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਦੇਣ :
 - (ੲ) ਭਾਰਤ : ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਜੀਵਨ, ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨ ਦਾ ਵਿਕਾਸ।
- ਇਕਾਈ-4 ਆਧੁਨਿਕ ਕਾਲ ਦਾ ਆਰੰਭ :
- (ੳ) ਸਾਮੰਤਵਾਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਟੁੱਟਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਿਰਸਾਨ ਬਗਾਵਤ, ਵਣਜ, ਮੱਧ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦਾ ਉਦੈ ਹੋਣਾ
 - (ਅ) ਪੁਨਰ ਜਾਗ੍ਰਤੀ : ਯੁਕਤੀਵਾਦ ਦਾ ਆਰੰਭ ਹੋਣਾ, ਮਾਨਵਵਾਦ, ਆਧੁਨਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਦਾ ਆਰੰਭ ਹੋਣਾ;
 - (ੲ) ਧਰਮ ਸੁਧਾਰ ਅੰਦੋਲਨ
 - (ਸ) ਖੋਜਾਂ ਅਤੇ ਖੋਜ ਯਾਤਰਾਵਾਂ : ਨਵੇਂ ਰਸਤੇ, ਵਣਜ ਅਤੇ ਵਪਾਰ, ਬਸਤੀਵਾਦ
 - (ਹ) ਯੂਰਪ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਾਂ ਦਾ ਉਥਾਨ, ਸਮਾਜਿਕ, ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਕਾਰਨ, ਨਿਰੰਕੁਸ਼ਵਾਦ।

ਭਾਗ (ਸ)

ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ

ਅੰਕ : 12

ਇਕਾਈ-1 ਮਨੁੱਖ ਇੱਕ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ

(ੳ) ਮਨੁੱਖ ਇੱਕ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਾਣੀ, ਮਨੁੱਖੀ ਲੋੜਾਂ ਅਤੇ ਅੰਤਰ ਨਿਰਭਰਤਾ।

(ਅ) ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਸਮੂਹਦਾਵਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗੁਆਂਢ, ਇਲਾਕਾ, ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਮੋਟੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧ।

(ੲ) ਨਾਗਰਿਕ ਅਤੇ ਨਾਗਰਿਕਤਾ

ਇਕਾਈ-2 ਸਰਕਾਰ :

(ੳ) ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਅਰਥ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰਤ।

(ਅ) ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅੰਗ।

(ੲ) ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ।

ਸਮਾਜਿਕ ਸਿੱਖਿਆ

ਬ੍ਰੈਣੀ - ਨੌਵੀਂ

ਸਮੇਸਟਰ - II

ਸਮਾਂ - 3 ਘੰਟੇ

ਕੁੱਲ ਅੰਕ - 120

ਆਂਤਰਿਕ ਮੁਲਾਕਾਣ - 35

ਲਿਖਤੀ ਪੇਪਰ - 85

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਦੀ ਰੂਪ ਰੇਖਾ:

ਭੂਗੋਲ

ਅੰਕ = 25

1. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ: 1 ਤੋਂ 6, ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਜਾਂ ਇੱਕ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। 1×6=6

2. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ: 7 ਤੋਂ 9, ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ 50-60 ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੱਕ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। 3×3=9

3. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ: 10, 6 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ 125-130 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ 100% ਅੰਦਰੂਨੀ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। 6×1=6

4. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ: 11, ਨਕਸ਼ੇ ਸਬੰਧੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ 4 ਸਥਾਨ ਭਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ। 4×1=4

ਨੋਟ:- ਨੇਤਰਹੀਨ ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀ ਨਕਸ਼ਾ ਭਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸਬੰਧਤ ਕੇਦਰਾਂ ਸਥਾਨ ਜਾਂ ਵਸਤਾਂ ਦੇ ਨਾ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀ ਸਪਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਿਖਣਗੇ। 4×1=4

ਇਤਿਹਾਸ**ਅੰਕ = 26**

5. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ: 12 ਤੋਂ 18 ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸਦਾ ਉੱਤਰ ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਜਾਂ ਇੱਕ ਲਾਇਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।
 $1 \times 7 = 7$
6. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ: 19 ਤੋਂ 21 ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਤਿੰਨ-ਤਿੰਨ ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਹੋਣਗੇ, ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ 50-60 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।
 $3 \times 3 = 9$
7. ਪ੍ਰਸ਼ਨ 22, 6 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸਦਾ ਉੱਤਰ 125-130 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ 100% ਅੰਦਰੂਨੀ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
 $6 \times 1 = 6$
8. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ: 23 ਨਕਸ਼ੇ ਸਬੰਧੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ 4 ਸਥਾਨ ਭਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ।
- ਨੋਟ:-** ਨੇਤਰਹੀਨ ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਨਕਸ਼ਾ ਭਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸਬੰਧਤ ਕੇਦਰਾਂ, ਸਥਾਨ ਜਾਂ ਵਸਤਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀ ਸਪਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਿਖਣ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।
 $4 \times 1 = 4$

ਅਰਥ ਸ਼ਾਸਤਰ**ਅੰਕ = 17**

9. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ: 24 ਤੋਂ 28, ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸਦਾ ਉੱਤਰ ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਜਾਂ ਇੱਕ ਲਾਇਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।
 $1 \times 5 = 5$
10. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ: 29 ਤੋਂ 32, ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਤਿੰਨ-ਤਿੰਨ ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ 50-60 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।
 $3 \times 4 = 12$

ਨਾਗਰਿਕ ਸ਼ਾਸਤਰ**ਅੰਕ = 17**

11. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ: 33 ਤੋਂ 37, ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਿਸਦਾ ਉੱਤਰ ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਜਾਂ ਇੱਕ ਲਾਇਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।
 $1 \times 5 = 5$
12. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ: 38 ਤੋਂ 41, ਤਿੰਨ-ਤਿੰਨ ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਹੋਣਗੇ ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ 50-60 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।
 $3 \times 4 = 12$

ਸਮਾਜਿਕ ਸਿੱਖਿਆ

ਪਾਠ-ਕ੍ਰਮ ਸਮੇਸਟਰ-II

ਭਾਗ-(ੳ)

ਅੰਕ : 25

(ਭੂਗੋਲ ਭਾਗ)

ਮਨੁੱਖ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨ

4. ਵਾਯੂ ਮੰਡਲ : ਸੂਰਜੀ ਤਾਪ, ਤਾਪਮਾਨ ਖੰਡ, ਰੁੱਤ ਚੱਕਰ, ਤਾਪਮਾਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਕ, ਨਮੀ, ਜੱਲ ਚੱਕਰ, ਸੰਘਣਨ ਅਤੇ ਵਰ੍ਹਾਓ, ਵਰ੍ਹਾਓ ਦੇ ਸਰੂਪ, ਵਰਖਾ, ਵਰਖਾ ਵੰਡ, ਮੌਸਮ ਅਤੇ ਜਲਵਾਯੂ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖ।
5. ਸਾਧਨ : ਸਾਧਨਾਂ ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਨ, ਭੂਮੀ ਸਾਧਨ, ਮਿੱਟੀ ਸਾਧਨ, ਪਸ਼ੂ ਵਣ ਅਤੇ ਜੰਗਲੀ ਜੀਵ, ਮੱਛੀਆਂ, ਖਣਿਜ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਸਾਧਨ, ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ।
6. ਮਨੁੱਖ ਅਤੇ ਭੋਜਨ ਪੂਰਤੀ : ਵਸੋਂ ਵੰਡ, ਵਸੋਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ, ਮਨੁੱਖ ਅਤੇ ਪਰਸਥਿਤੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ, ਭੋਜਨ ਪੂਰਤੀ।
7. ਪ੍ਰਾਕਿਰਤਕ ਖੰਡ : ਪ੍ਰਾਕਿਰਤਕ ਖੰਡ ਦੀ ਧਾਰਨਾ, ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਾਕਿਰਤਕ ਖੰਡ :

ਭਾਗ (ਅ)

(ਅਰਥ-ਸ਼ਾਸਤਰ)

ਅੰਕ : 17

ਯੂਨਿਟ-II ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਅਧਿਐਨ

1. ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਖੇਤਰ (Scope)
2. ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ,
3. ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ :-
(ੳ) ਪੂੰਜੀਵਾਦੀ, ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਅਤੇ ਮਿਸ਼ਰਤ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾਵਾਂ, ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ।
(ਅ) ਵਿਕਸਤ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾਵਾਂ, ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ।
4. ਅਰਥ-ਵਿਵਸਥਾ ਦੀਆਂ ਮੂਲ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ :
(ੳ) ਕੀ ਉਤਪਾਦਨ ਕਰਨਾ ਹੈ ?
(ਅ) ਉਤਪਾਦਨ ਕਿਵੇਂ ਕਰਨਾ ਹੈ ?
(ੲ) ਉਤਪਾਦਨ ਕਿਸ ਲਈ ਕਰਨਾ ਹੈ ?

ਯੂਨਿਟ-III ਭਾਰਤੀ ਅਰਥ-ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ

1. ਭਾਰਤ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਦੀਆਂ ਮੂਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ।
2. ਭਾਰਤੀ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਖੇਤਰ :
 - (ੳ) ਮਲਕੀਅਤ ਦੇ ਖੇਤਰ :
 - (i) ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ
 - (ii) ਸਰਕਾਰੀ ਖੇਤਰ
 - (ਅ) ਧੰਦਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਖੇਤਰ :
 - (i) ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਖੇਤਰ
 - (ii) ਸੈਕੰਡਰੀ ਖੇਤਰ
 - (iii) ਸੇਵਾਵਾਂ (ਟਰਸ਼ਰੀ) ਖੇਤਰ।
 - (ੲ) ਭਾਰਤੀ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਲਈ ਭਿੰਨ-ਭਿੰਨ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਪਸੀ ਸੰਬੰਧ।
 - (ਸ) ਨੇਤਰਹੀਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਭਗੋਲ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਦੀ ਥਾਂ ਸਥਾਨਾਂ ਅਤੇ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਿਖਣਗੇ।

ਭਾਗ (ੲ)

ਇਤਿਹਾਸ

ਸਮੈਸਟਰ-II

ਅੰਕ : 26

ਇਕਾਈ-5 ਪਹਿਲਾ ਵਿਸ਼ਵ ਯੁੱਧ :

- (ੳ) ਸਾਮਰਾਜੀ ਤਾਕਤਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧਪੂਰਣ ਵੰਡਿਆ ਜਾਣਾ, ਬਸਤੀਆਂ ਲਈ ਜੱਦੋ-ਜਹਿਦ, ਸਥਾਨਕ ਟਕਰਾਓ ਅਤੇ ਲੜਾਈਆਂ;
- (ਅ) ਯੁੱਧ ਦਾ ਆਰੰਭ ਹੋਣਾ, ਮੁੱਖ ਘਟਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਯੁੱਧ ਦਾ ਅੰਤ :
- (ੲ) ਸ਼ਾਂਤੀ ਸੰਧੀਆਂ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ :
- (ਸ) ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਨਵੇਂ ਰਾਸ਼ਟਰਾਂ ਦਾ ਉਦੈ ਹੋਣਾ, ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਪੁਨਰ ਵੰਡ, ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸਿੱਟੇ।

ਇਕਾਈ-6 1919 ਈਸਵੀ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਵਿਸ਼ਵ ਯੁੱਧ ਤੱਕ ਦਾ ਸੰਸਾਰ :

- (ੳ) ਅੰਤਰ ਯੁੱਧ ਕਾਲ : ਆਰਥਿਕ ਸੰਕਟ ਅਤੇ 1929 ਈ: ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਤਬਾਹੀ, ਇਟਲੀ ਵਿੱਚ ਫਾਸ਼ੀਵਾਦ ਅਤੇ ਜਰਮਨੀ ਵਿੱਚ ਨਾਜੀਵਾਦ, ਜਪਾਨ ਦਾ ਫੌਜੀਵਾਦ, ਹਮਲੇ ਤੇ ਯੁੱਧ, ਲੀਗ ਆਫ ਨੇਸ਼ਨਜ਼ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ :
- (ਅ) ਯੁੱਧ ਦਾ ਆਰੰਭ ਹੋਣਾ, ਮੁੱਖ ਘਟਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਯੁੱਧ ਦਾ ਅੰਤ :
- (ੲ) ਰਾਨੀਤਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਸਿੱਟੇ, ਪੁਨਰ ਉਸਾਰੀ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ।

ਇਕਾਈ-7 ਦੂਜੇ ਵਿਸ਼ਵ ਯੁੱਧ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਦਾ ਸੰਸਾਰ :

- (ੳ) ਮਿਲਟਰੀ ਬਲਾਕ ਅਤੇ ਠੰਡੀ ਜੰਗ।
- (ਅ) ਏਸ਼ੀਆ, ਅਫਰੀਕਾ ਅਤੇ ਲਾਤੀਨੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਰਾਸ਼ਟਰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅੰਦੋਲਨ।
- (ੲ) ਨਵੇਂ ਸੁਤੰਤਰ ਹੋਏ ਰਾਸ਼ਟਰਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਕਾਸ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ।
- (ਸ) ਗੁੱਟ-ਨਿਰਪੱਖ ਅੰਦੋਲਨ ਅਤੇ ਨਵੇਂ-ਨਵੇਂ ਅੰਤਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਰਥਿਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਜੱਦੋ ਜਹਿਦ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿੱਚ ਸੁਤੰਤਰ ਰਾਸ਼ਟਰਾਂ ਦਾ ਸਥਾਨ।
- (ਹ) ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਸਹਿਯੋਗ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ : ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਸ਼ਤਰੀਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ, ਬਸਤੀਵਾਦ ਅਤੇ ਨਸਲੀ ਵਿਤਕਰੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜੱਦੋ ਜਹਿਦ, ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦਾ ਕਰਤੱਵ।

ਇਕਾਈ-8 ਭਾਰਤੀ ਜਾਗ੍ਰਤੀ :

- (ੳ) ਬਰਤਾਨਵੀ ਸਾਮਰਾਜ ਦਾ ਵਿਰੋਧ : 1857 ਈ. ਦੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ।
- (ਅ) ਨਵੇਂ ਵਪਾਰਕ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਨਵੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦਾ ਉਦੈ ਹੋਣਾ।
- (ੲ) ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸੁਧਾਰ ਅੰਦੋਲਨ।
- (ਸ) ਭਾਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ।
- (ਹ) ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਚੇਤਨਾ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣਾ।

ਇਕਾਈ-9 ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਸੰਗਰਾਮ

- (ੳ) ਮੁਢਲੀਆਂ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਭਾਵਾਂ ਅਤੇ ਇੰਡੀਅਨ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆਉਣਾ।
- (ਅ) ਗਰਮ ਦਲ ਦਾ ਉਦੈ ਹੋਣਾ, ਸਵਦੇਸ਼ੀ ਅਤੇ ਬਾਈਕਾਟ ਅੰਦੋਲਨ।
- (ੲ) ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਅੰਦੋਲਨ, ਖਿਲਾਫਤ ਅਤੇ ਨਾ-ਮਿਲਵਰਤਨ ਅੰਦੋਲਨ।
- (ਸ) ਪੂਰਨ ਸਵਰਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਹੁਕਮ ਅਦੂਲੀ ਅੰਦੋਲਨ।
- (ਹ) ਕਿਰਸਾਨੀ ਅਤੇ ਕਿਰਤੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਅੰਦੋਲਨਾਂ ਦਾ ਆਰੰਭ।
- (ਕ) ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅੰਦੋਲਨ ਦਾ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਤਤਕਰਾ।
- (ਖ) ਦੂਜੇ ਸੰਸਾਰ ਯੁੱਧ ਵਲ ਰਵੱਈਆ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਛੱਡੋ ਅੰਦੋਲਨ।
- (ਗ) ਸੰਪਰਦਾਇਕ ਰਾਜਨੀਤੀ, ਬਟਵਾਰਾ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ।

- (ਘ) ਰਾਜਿਆਂ ਦੀਆਂ ਰਿਆਸਤਾਂ ਦਾ ਸੰਗਠਨ ਅਤੇ ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਅਤੇ ਪੁਰਤਗੇਜ਼ੀ ਕਬਜ਼ੇ ਹੇਠੋਂ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਬਸਤੀਆਂ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਾਉਣਾ।

ਭਾਗ-ਸ

ਰਾਜਨੀਤੀ -ਸ਼ਾਸਤਰ

ਅੰਕ : 17

ਇਕਾਈ-III ਸਥਾਨਕ ਪੱਧਰ ਤੇ ਸਰਕਾਰ :

- (ੳ) ਪੇਂਡੂ
(ਅ) ਸ਼ਹਿਰੀ

ਇਕਾਈ-IV ਭਾਰਤ ਇਕ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ :

- (ੳ) ਭਾਰਤ-ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਭਿੰਨਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਕੌਮੀ ਏਕਤਾ :
(ਅ) ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚੁਣੌਤੀਆਂ, ਸੰਪ੍ਰਦਾਇਕਤਾ, ਇਲਾਕਾਪ੍ਰਸਤੀ, ਜਾਤੀਵਾਦ, ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਔਰਤ ਦਾ ਸਥਾਨ, ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ, ਅਨਪੜ੍ਹਤਾ, ਜਨਸੰਖਿਆ, ਅਤੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਿਤ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ।
(ੲ) ਵਾਤਾਵਰਨ ਅਧਾਰਿਤ-ਮਨੁੱਖੀ ਕਦਰਾਂ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਸਦਾਚਾਰ।

ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਪਾਠ ਪੁਸਤਕਾਂ

ਸਮਾਜਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਭਾਗ-1	ਨੌਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ (ਪੰ, ਹਿੰ ਅਤੇ ਅੰ)
ਸਮਾਜਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਭਾਗ-2	ਨੌਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ (ਪੰ, ਹਿੰ ਅਤੇ ਅੰ)
ਵਾਤਾਵਰਨ ਅਧਾਰਿਤ ਅਨੁਪੂਰਕ ਪੁਸਤਕ	ਨੌਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ (ਪੰ, ਹਿੰ ਅਤੇ ਅੰ)